

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Er referens
Mikaela Bexar

Vår handläggare
Anders Strindberg

Remissvar avseende ”En ny terroristbrottslag: Betänkande av terroristbrottsutredningen (SOU 2019:49)”

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på utredningens förslag.

Övergripande

FOI ser positivt på utredningens uppdrag att genomföra en systematisk översyn av den straffrättsliga lagstiftningen på terrorismområdet.

FOI tillstyrker i huvudsak utredningens samlade förslag, bl.a. om att den nuvarande lagen om straff för terrorismbrott samt finansieringslagen och rekryteringslagen ersätts av en sammanhållen lagstiftning.

FOI anser dock att den fortsatta hanteringen av förslagen behöver beakta vissa tillägg rörande utredningens analys sett till våldsbejakande extremism och terrorism. Myndigheten lämnar därför vissa synpunkter knutet till detta. Synpunkterna avgränsas till vad som anges i 3:e kapitlet, i synnerhet översikten av olika former av våldsbejakande extremism (avsnitt 3.2.1) och terrorismens utveckling internationellt och i Sverige (avsnitt 3.3.2).

Detaljsynpunkter på kapitlet ”Våldsbejakande extremism och terrorism”

Indelningen av den våldsbejakande extremismen i tre huvudsakliga miljöer – den islamistiska, den autonoma och vit makt-miljön – är vedertagen men riskerar att förbise våldet och våldspotentialen från en fjärde kategori: nationalistiska och separatistiska grupper. FOI anser att detta fenomen beskrivs på ett något missvisande sätt i utredningens betänkande. De nuvarande beskrivningarna i betänkandet ger bilden av att denna fjärde kategori främst är en historisk

företeelse där ”under framför allt 1970- och 1980-talen [var] den organiserade politiska, nationalistiska och separatistiska terrorismen framträdande” (s. 120). Samtidigt konstaterar utredningen, efter en tydlig genomgång av de tre första kategorierna, att – enligt en sammanställning av Europol över genomförda och/eller planerade terroristattacker 2018 - ”stod separatistiska aktörer för merparten” – 83 av 129 attacker (s. 122). Att implicit behandla denna fjärde kategori av grupper som en historisk företeelse trots att den explicit är ansvarig för flest attacker i Europa är i sig ett alldeles för vanligt analytiskt tillkortakommande.

Av flera anledningar är detta problematiskt sett till en översyn av den svenska lagstiftningen. För det första finns ett antal av dessa nationalistiska och/eller separatistiska grupper representerade, och bedriver verksamhet inom sina respektive diasporagrupper, i Sverige. Spänningar mellan dessa grupper kan drivas på av konflikter utanför Sveriges gränser och manipuleras av främmande makt. Att tolka deras relativa inaktivitet som om de inte längre existerade riskerar att skapa luckor som kan avspeglas i lagstiftningen. Eftersom terroristbrott inte bara innefattar direkta våldshandlingar utan även olika former av stöd och utbildning är det problematiskt att diskutera terrorismen utan att explicit ta hänsyn till denna ”fjärde kategori”.

För det andra så kan ett antal grupper som normalt klassificeras som huvudsakligen höger, vänster eller islamistiska även ha framträdande nationalistiska eller separatistiska bevekelsegrunder och målsättningar. Att bortse från denna dimension av exempelvis turkiska Grå vargarna, kurdiska PKK eller palestinska Hamas är att bortse från en betydande del av vilka grupperna är, vilka konflikter som driver deras verksamhet och vilka aktörer de kan liera sig med. Ur ett försvars- och säkerhetsperspektiv är den roll som främmande makt kan ha i att stödja och/eller driva på konflikter inom diasporagrupper av stor vikt. Att inte ta hänsyn till detta riskerar att skapa luckor i en kommande lagstiftning.

Detta remissvar har beslutats av överdirektören Anna-Lena Österborg efter föredragning av forskaren Anders Strindberg. I den slutliga handläggningen har även särskilda rådgivaren Mikael Wiklund och chefsjuristen Eva Liljefors deltagit.

.....
Anna-Lena Österborg

.....
Anders Strindberg

Datum
2020-03-10

Nr FOI-2019-1993

Sändlista:

För kännedom
Försvarsdepartementet

Internt FOI
Registrator
GD-sekreterare
Särskild rådgivare
Chefsjurist
AC
Anders Strindberg